

Willy Cohen werd geboren in Arnhem op 17 december 1919. Zij was de dochter van Alexander Cohen en Henriette Margaretha Jeannette de Horst. Sonja had een ouder broer Gerard (1915 – 1941), een jongere zus Sonja (1917 – 1943) en een broertje Theo (1925 – 1943). Het gezin Cohen woont aan de Karthuizerstraat 41 in Arnhem.

Haar vader had samen met zijn ooms een zeilmakerij Cohen & co. Het kantoor en magazijn zat aan de Oude Kraan 1 en de werkplaats zat in pakhuis Alpha op Rijnkade 12. Het was een handelsbedrijf voor scheepsbenodigdheden, maar het bedrijf leverde ook zwepen en wagensmeer. Het bedrijf maakt ook padvindsters-tenten en maakt hiervoor reclame.

De hele familie Cohen was actief bij Scouting in Arnhem. Willy was padvindster bij de afdeling Arnhem van het NPG. Later werd ze Akela bij groep 8 – Wichard van Gelre. Haar broer Gerard werd in 1935 vaandrig bij groep 5 - de Zwervers in Arnhem. Drie jaar later werd hij hopman bij Zwervers II en later bij de Zijpse Trekkers. Hun broertje Theo was eerst ook lid van de Zwervers en ging later naar de Zijpse Trekkers. Hier waren ook Max Wolff en Hans en Bert Kuik lid. Sonja was ook padvindster bij de afdeling Arnhem.

Wanneer de bezetter in april 1941 scouting verbiedt, zijn de 'stamavonden' niet meer in het troephuis, maar bij de leiders thuis zoals bij haar familie Cohen. Willy zorgt op zo'n avond als gastvrouw voor thee en cacao. Ze werd vlak voor de oorlog kinderverzorgster.

Toen Joden aan het begin van de oorlog opgeroepen werden een rugzak met benodigdheden klaar te hebben staan, maakten het bedrijf van zijn vader ook rugzakken voor vertrek van gedeporteerden naar bijvoorbeeld kamp Westerbork.

In het voorjaar van 1941 belandde Willy in het ziekenhuis in Arnhem, zij leed aan suikerziekte. Na de razzia's in november en december 1942 moest zij naar Villa Margaretha, het 'Jongenshuis' aan de Amsterdamseweg 1-3. Het Jongenshuis fungeerde tussen december 12 december 1942 en 9 april 1943 als doorgangsziekenhuis voor Joodse Arnhemmers met een broze gezondheid. Sonja en haar moeder waren toen al overgebracht naar Westerbork. Op de natte Eerste Kerstdag van 1942 bezoeken drie jonge verkenners hun oud-akela Wil Cohen op kamer 25 van het *'verwaarloosde, sombere en ongezellige gebouw'*. De kamer is geschikt voor 6 patiënten, er liggen er 15. *'Een drukkende stemming slaat je tegemoet, bijna wezenloos kijken de mensen je aan, is dit een ziekenhuis of ...een gevangenis?'*, vermeldt het verslag dat van het bezoek werd gemaakt. *'Wil houdt zich kranig, tracht nog opgewekt te zijn en doet van hieruit voor haar ouders (in Westerbork) wat ze kan'*.

Wil ziet, dat ook haar Welpen haar niet vergeten. Wil ziet, dat de padvinders wel verboden zijn, maar dat de geest voort leeft. Ook voor Wil is het deze dag Kerstmis. Als ze terug gaan naar den Hopman, om verslag uit te brengen, zijn ze stil en denken allen aan Wil, met wie ze zoveel fijne dagen in de bossen hebben doorgebracht. Wil, die zichzelf nu zo'n echte padvinster toont in haar opgewektheid en liefde voor haar Ouders. Nog vaak kwamen wij na deze dag bij haar terug, tot ook voor haar de dag was aangebroken en zij met vele anderen weggevoerd werd, om nooit meer terug te keren.

Willy meende dat Sonja niet gedeporteerd zou worden als zij in kamp Westerbork in de ziekenboeg kon werken. Zij probeerde samen met de voormalige medepatiënte, die haar kwam opzoeken, onderdelen van een verpleegstersuniform bij elkaar te zoeken. Het uniform hebben zij naar Westerbork gestuurd. Het 'Jongenshuis' werd uiteindelijk leeggehaald en de patiënten naar Westerbork gestuurd. Willy en Sonja zijn via Kamp Westerbork op 8 juni 1943 met het vijftiende transport gedeporteerd naar concentratiekamp Sobibor. Met dit transport werden ook kinderen uit Kamp Vught gedeporteerd en heet daarom het Kindertransport. Met meer dan 3000 personen verdeeld over 46 goederenwagons was dit het grootste transport van Joden vanuit Nederland. Ze werden bij aankomst op 11 juni 1943 vermoord. De treintransporten naar Sobibór vertrokken tussen 3 maart en 20 juli 1943 wekelijks op dinsdag vanuit Kamp Westerbork. Vrijwel alle gedeporteerden werden op de dag van aankomst direct doorgeleid naar de daar aanwezige gaskamers en vermoord. Met deze 19 treintransporten werden in totaal 34.313 Joden in de Tweede Wereldoorlog gedeporteerd van Nederland naar Sobibor gedeporteerd.

Herman Verburg, die voor de oorlog werkzaam was bij Cohen & co, heeft toen de gebroeders Cohen niet terugkeerden uit de concentratiekampen, de zaak overgenomen. De panden aan de Rijnkade en Oude Kraan waren in de oorlog verwoest. De zaak verhuisde naar de Spoorwegstraat waar naast de winkel ook een zeilmakerij was. De naam Cohen & Co is uit eerbetoon altijd gebleven.

Meer informatie

[Willy Cohen \(joodsmonument.nl\)](http://joodsmonument.nl)

[Willy Cohen \(oorlogsgravenstichting.nl\)](http://oorlogsgravenstichting.nl)

bol.com | [De stille slag](#) | [9789075879209](#) | [Margo Klijn](#) | [Boeken](#)

[Weest paraat; officiëel orgaan van de Nederlandsche Padvinders, jrg 25, 1939, no 4, 1939 » 1939-04 - Pag. 32 | Delpher](#)

[Willij Cohen \(1919 - 1943\) - Genealogy \(geni.com\)](#)

[Padvindersgroepen van de NPV in het District Groot Arnhem – Geuzenarchief](#)

[Rijnkade in Arnhem \(absolutefacts.nl\)](#)

[Joods Arnhem in vogelvlucht \(nljewgen.org\)](#)

[De padvinder; algemeen orgaan voor de Vereeniging "De Nederlandsche Padvinders", jrg 5, 1919, no 52, 1919 » 1919-05 - Pag. 37 | Delpher](#)

[Krot of kasteel? Deze 9 Arnhemse koopwoningen zijn van vóór 1906 - indebuurt Arnhem](#)

[Nieuwe Apeldoornsche courant » 05 aug 1916 - Pag. 3 | Delpher](#)

[Joods Monument Arnhem - Namen - Zoek](#)

[Joods Monument Arnhem - Verhalen - 7-8 oktober 1941, Jodenrazzia in Gelderland](#)

[Wat nu \(janvs.nl\)](#)

[116 KIM - Districtsblad van het District Arnhem der Vereeniging de Nederl... \(Gelders Archief\) - Gelders Archief](#)

[Joods Monument Arnhem - Verhalen - Joodse Arnhemse scouts in de oorlog](#)

[Kindertransporten Kamp Vught - Wikipedia](#)

[Sobibórtransporten - Wikipedia](#)

Foto: Willy Cohen staand in het midden voor de deur van Kasteel Zijpendaal in Arnhem (1932) samen met Lieneke Beudeker, Mieke Bondam, Marth Boltjes en Gonk Renssen.

Dit verhaal is onderdeel van *Scouts in de oorlog*, een verzameling verhalen als eerbetoon aan al die (oud) scouts die zich ingezet hebben voor onze vrijheid en hulp aan de medemens of die slachtoffer werden van oorlogsgeweld, in Nederland en het verre oosten. Met de verhalen willen we inspiratie bieden aan de scouts van nu, in hun wekelijkse activiteiten en als voorbereiding op hun bijdrage aan lokale herdenkingen. Kijk op <http://vrijheid.scouting.nl> voor meer informatie en alle andere verhalen.